

สวค. 475
วันที่ 1 ก.ย. 59
เวลา 14.00 น.

สำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

ที่ นร ๐๑๐๖/๖๔๗๖

๗๑ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง การฉลองครบรอบ ๑๐๐ ปี การประกาศใช้ธงไตรรงค์ เป็นธงชาติไทย

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
๒. สำเนาหนังสือสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ นร ๐๑๐๖/๗๑๘๔
ลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๙

ด้วยสำนักนายกรัฐมนตรีขอเสนอเรื่องการฉลองครบรอบ ๑๐๐ ปี การประกาศใช้ธงไตรรงค์ เป็นธงชาติไทยมาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๒) ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) กำกับการบริหารราชการ (สำนักนายกรัฐมนตรี) ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ความเป็นมาของเรื่องที่จะเสนอ

เมื่อวันพุธที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๙ พลเรือโท จุมพล ลุมพิกานนท์ รองเลขาธิการทหารเรือ ได้เข้าพบสำนักนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอแนะการแก้ไขพระราชบัญญัติธง พ.ศ. ๒๕๒๒ และการจัดกิจกรรมครบรอบ ๑๐๐ ปี กำเนิดธงชาติไทย ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ดังนี้

๑.๑.๑ การชำระและแก้ไขพระราชบัญญัติธง พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยเพิ่มรูปภาพประกอบธงสำคัญในแต่ละหมวด

๑.๑.๒ การกำหนดมาตรฐานแถบสีธงชาติไทยให้มีค่ามาตรฐานสีตามหน่วยสากล

๑.๑.๓ กำหนดให้มีวันพระราชทานธงชาติไทย (Thai National Flag Day)

๑.๑.๔ การจัดกิจกรรมเพื่อฉลองครบรอบ ๑๐๐ ปี การประกาศใช้ธงไตรรงค์ เป็นธงชาติไทย

๑.๑.๕ สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมเพื่อฉลองครบรอบ ๑๐๐ ปี การประกาศใช้ธงไตรรงค์ เป็นธงชาติไทย ร่วมกับภาคเอกชน

๑.๒ ผลการดำเนินการที่ผ่านมา

สำนักนายกรัฐมนตรีได้ดำเนินการศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ดังนี้

๑.๒.๑ การแก้ไขพระราชบัญญัติธง พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยเพิ่มรูปภาพประกอบธงสำคัญในแต่ละหมวด

๑.๒.๑.๑ พระราชบัญญัติว่าด้วยแบบอย่างธงสยาม มีการตราขึ้นเมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม รัตนโกสินทร์ ศก ๑๑๐ (พ.ศ. ๒๔๓๔) และมีการประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม รัตนโกสินทร์ ศก ๑๑๔ (พ.ศ. ๒๔๓๘) เล่ม ๑๒ แผ่นที่ ๑๘ ซึ่งในหน้าที่ ๑๔๓ ที่เป็นตอนท้ายของพระราชบัญญัติได้ระบุว่า “พระราชบัญญัตินี้โปรดเกล้าฯ ให้พิมพ์เย็บเป็นเล่ม มีตัวอย่างธงด้วยแล้ว แต่ยังไม่ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา จึงนำมาลงในแผ่นนี้” ดังนั้น พระราชบัญญัติว่าด้วยแบบอย่างธงสยาม จึงมีรูปภาพตัวอย่างธงด้วย แต่พระราชบัญญัติธง รัตนโกสินทร์ ศก ๑๑๖ (พ.ศ. ๒๔๔๐) พระราชบัญญัติธง รัตนโกสินทร์ ศก ๑๑๘ (พ.ศ. ๒๔๔๒) พระราชบัญญัติธง รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๙ (พ.ศ. ๒๔๕๓) ประกาศเพิ่มเติมแลแก้ไข พระราชบัญญัติธง รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๙ (ประกาศ พ.ศ. ๒๔๕๙) พระราชบัญญัติแก้ไขพระราชบัญญัติธง พระพุทธศักราช ๒๔๖๐ พระราชบัญญัติธง พุทธศักราช ๒๔๗๙ พระราชบัญญัติธง (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๔๘๓ และพระราชบัญญัติธง พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติธง ฉบับปัจจุบัน ไม่มีรูปภาพตัวอย่างธงแต่ประการใด (เอกสาร ๔)

๑.๒.๑.๒ สำนักนายกรัฐมนตรีอยู่ระหว่างการดำเนินการแก้ไขพระราชบัญญัติธง พ.ศ. ๒๕๒๒ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการใช้ การชัก หรือการแสดงธงชาติ และธงของต่างประเทศในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๒๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยมีการนำเสนอคณะกรรมการธง ซึ่งมีปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และมีผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ ปัจจุบันคณะกรรมการธงมีมติในการประชุมคณะกรรมการธง ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ มอบหมายให้กรรมการไปศึกษาและวิเคราะห์เพิ่มเติม ร่างพระราชบัญญัติธง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการใช้ การชัก หรือการแสดงธงชาติและธงของต่างประเทศในราชอาณาจักร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เพื่อพิจารณาต่อไป

๑.๒.๒ การกำหนดมาตรฐานแถบสีธงชาติไทยให้มีค่ามาตรฐานสีตามหน่วยสากล

สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรี ได้มีการจัดประชุมหารือเพื่อกำหนดมาตรฐานสีของธงชาติไทย เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๓ โดยมีผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงกลาโหม กรมศิลปากร สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พิพิธภัณฑ์ธงสยาม (พิพิธภัณฑ์ธงชาติไทย) สำนักกฎหมายและระเบียบกลาง และสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรี เข้าร่วมประชุม ซึ่งผลการประชุมเห็นสมควรให้มีการใช้ค่าสีธงชาติไทยจากธงชาติที่จัดทำขึ้นในสมัยโบราณ โดยให้นำธงชาติไทยที่พิพิธภัณฑ์ธงชาติไทยได้มาจากพิพิธภัณฑ์ที่ประเทศสหรัฐอเมริกาไปเปรียบเทียบกับสีธงสมัยโบราณที่แสดงอยู่ที่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ซึ่งจัดทำขึ้นในช่วงประมาณปี พ.ศ. ๒๔๖๐ – ๒๔๘๒ ถ้าสีตรงกันให้สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนำไปเทียบค่าสีเพื่อกำหนดสีมาตรฐานของธงชาติไทยต่อไป ซึ่งต่อมาจากการประสานงานทำให้ได้ค่าสีของธงชาติไทยอย่างไม่เป็นทางการ

๑.๒.๓ การกำหนดให้มีวันพระราชทานธงชาติไทย (Thai National Flag Day)

๑.๒.๓.๑ พระราชบัญญัติแก้ไขพระราชบัญญัติธง พระพุทธศักราช ๒๔๖๐ ประกาศเมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๔๖๐

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๖) ได้ทรงพระราชดำริไว้ในอารัมภบทว่า

“ธงสำหรับชาติสยามซึ่งได้ประดิษฐ์ขึ้นตามพระราชบัญญัติแก้ไขพระราชบัญญัติธง พระพุทธศักราช ๒๔๕๙ นั้น ยังไม่เปนสง่างามพอสำหรับประเทศ สมควรจะเพิ่มสี

น้ำเงินแก่เข้าอีกสีหนึ่ง ให้เป็นสามสีตามลักษณะธงชาติของประเทศที่เป็นสัมพันธมิตรกับกรุงสยามได้ใช้อยู่ โดยมากนั้น เพื่อให้เป็นเครื่องหมายให้ปรากฏว่า ประเทศสยามได้เข้าร่วมสุขทุกข์ แลเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันกับ สัมพันธมิตรหมู่ใหญ่ ช่วยกันกระทำการปราบปรามความอัสถัยธรรมในโลกย์ ให้พินาศประลัยไป

อีกประการหนึ่งสีน้ำเงินนี้เป็นสีอันเป็นศิริแก่พระชนมวาร นับว่าเป็นสีเครื่องหมายเฉพาะพระองค์ด้วย จึงเป็นสีที่สมควรจะประกอบไว้ในธงสำหรับชาติด้วยประการ ทั้งปวง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติไว้...

มาตรา ๒ ได้บัญญัติให้ยกเลิก ข้อ ๑๙ ในมาตรา ๔ แห่ง พระราชบัญญัติธง รัตนโกสินทร ศก ๑๒๙ (ประกาศ ๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๕๙) กับให้ยกเลิกพระราชบัญญัติ แก้วพระราชบัญญัติธง ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๙ ที่ได้บัญญัติว่า “ธงชาติ พื้นสีแดง กลางเป็นรูปช้างเผือกทรงเครื่องยืนแท่น หน้าหันเข้าข้างเสา สำหรับเป็นธงราชการ”

มาตรา ๓ ได้บัญญัติว่า “ธงชาติสยาม รูปสี่เหลี่ยมรี มีขนาด กว้าง ๒ ส่วน ยาว ๓ ส่วน มีแถบสีน้ำเงินแก่ กว้าง ๑ ส่วน ซึ่งแบ่ง ๓ ของขนาดกว้างแห่งธงอยู่กลาง มีแถบขาวกว้าง ๑ ส่วน ซึ่งแบ่ง ๒ ของขนาดกว้างแห่งธงข้างละแถบ แล้วมีแถบสีแดงกว้างเท่าแถบขาว ประกอบขึ้นนอกอีกข้างละแถบ ธงสำหรับชาติสยามอย่างนี้ให้เรียกว่าธงไตรรงค์...”

๑.๒.๓.๒ ปัจจุบันมีประเทศที่กำหนดให้มีวันธงชาติ (Flag Day) จำนวน ๕๔ ประเทศ จากจำนวนประเทศทั่วโลก ๒๖๑ ประเทศ ซึ่งในจำนวนนี้มีประเทศที่กำหนดให้มีวันธงชาติ เช่น สหรัฐอเมริกา แคนาดา สหราชอาณาจักร รัสเซีย โปรตุเกส ออสเตรเลีย บราซิล อินเดียฟิลิปปินส์ เวียดนาม และมีประเทศที่ไม่มีการกำหนดวันธงชาติ เช่น ฝรั่งเศส เยอรมัน สเปน จีน เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น มาเลเซีย อินโดนีเซีย สิงคโปร์ ลาว

๑.๒.๓.๓ การกำหนดวันสำคัญของประเทศไทยนั้น ในหลักการ หากเป็น กรณีที่กำหนดให้เป็นวันหยุดราชการจะดำเนินการโดยการออกเป็นประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีกำหนดให้ วันนั้น ๆ เป็นวันหยุดราชการ และหากเป็นกรณีที่กำหนดให้เป็นวันสำคัญโดยมิได้ให้เป็นวันหยุดราชการ จะดำเนินการโดยการให้คณะรัฐมนตรีมีมติกำหนดให้วันนั้น ๆ เป็นวันสำคัญ ทั้งนี้ ไม่มีการกำหนดวันสำคัญไว้ในกฎหมายระดับพระราชบัญญัติแต่ประการใด

๑.๒.๓.๔ ประเทศไทยมีการกำหนดวันชาติ (National Day) หรือวันเฉลิมฉลองของชาติไทย เป็นวันพระราชสมภพของพระมหากษัตริย์ (๕ ธันวาคม) ตามนัยประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๐๓ ซึ่งวันชาติ (National Day) มิใช่วันในความหมายเดียวกันกับวันพระราชทานธงชาติไทย (Thai National Flag Day) แต่อย่างใด

๑.๒.๔ การจัดกิจกรรมเพื่อฉลองครบรอบ ๑๐๐ ปี การประกาศใช้ธงไตรรงค์ เป็นธงชาติไทย

ปัจจุบันสำนักนายกรัฐมนตรี โดยสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติอยู่ระหว่างการดำเนินการขออนุมัติเพื่อจัดกิจกรรมดังกล่าว

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

เพื่อให้ทันกับวาระในการฉลองครบรอบ ๑๐๐ ปี การประกาศใช้ธงไตรรงค์ เป็นธงชาติไทย คณะรัฐมนตรีจึงควรกำหนดให้วันที่ ๒๘ กันยายน ของทุกปี เป็นวันพระราชทานธงชาติไทย (Thai National Flag Day) และเริ่มในวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๐ เป็นวันแรก โดยมีกำหนดให้เป็นวันหยุดราชการ

รวมทั้ง ...

รวมทั้งกำหนดให้มีการชักและประดับธงชาติในวันดังกล่าวด้วย เพื่อเป็นการสร้างความภาคภูมิใจของคนในชาติ และเป็นการน้อมรำลึกถึงการที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๖) ทรงพระราชทานธงไตรรงค์ เป็นธงชาติไทย

ทั้งนี้ การเสนอเรื่องการพิจารณากำหนดวันพระราชทานธงชาติไทย (Thai National Flag Day) เป็นเรื่องที่ต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาตามนัยมาตรา ๔ (๑๒) ของพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เพื่อให้ทันกับวาระในการฉลองครบรอบ ๑๐๐ ปี การประกาศใช้ธงไตรรงค์ เป็นธงชาติไทย ในวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๐ จึงควรกำหนดวันดังกล่าวก่อนวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๙ เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมเพื่อฉลองครบรอบ ๑๐๐ ปี การประกาศใช้ธงไตรรงค์ เป็นธงชาติไทย ที่จะเริ่มขึ้นก่อนวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๐

๔. สารสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

๔.๑ การประกาศใช้ธงไตรรงค์ เป็นธงชาติไทย นั้น ได้มีการประกาศเมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๔๖๐ ตามพระราชบัญญัติแก้ไขพระราชบัญญัติธง พระพุทธศักราช ๒๔๖๐ ดังนั้น จึงครบรอบ ๑๐๐ ปี ในวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๐ ซึ่งประเทศไทยไม่เคยมีการกำหนดวันดังกล่าวเป็นวันสำคัญแต่อย่างใด

๔.๒ การกำหนดวันสำคัญของประเทศไทย กรณีที่กำหนดให้เป็นวันสำคัญโดยมิได้ให้เป็นวันหยุดราชการจะดำเนินการโดยการให้คณะรัฐมนตรีมีมติกำหนดให้วันนั้น ๆ เป็นวันสำคัญ

๕. ข้อเสนอของส่วนราชการ

สำนักนายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้ว เห็นควรนำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาเห็นชอบกำหนดให้วันที่ ๒๘ กันยายน ของทุกปี เป็นวันพระราชทานธงชาติไทย (Thai National Flag Day) และเริ่มในวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๐ เป็นวันแรก โดยไม่ถือเป็นวันหยุดราชการ รวมทั้งกำหนดให้มีการชักและประดับธงชาติในวันดังกล่าวด้วย เพื่อเป็นการสร้างความภาคภูมิใจของคนในชาติ และเป็นการน้อมรำลึกถึงการที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๖) ทรงพระราชทานธงไตรรงค์ เป็นธงชาติไทย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล)

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักกฎหมายและระเบียบกลาง

โทร. ๐ ๒๒๘๓ ๔๕๕๒

โทรสาร ๐ ๒๒๘๓ ๔๕๘๙